

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

НІСАНОГЛУ НАТАЛЯ ГЕОРГІЇВНА

УДК: 811.111'42'272'23

**АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ КОНСЕНСУС В АНГЛОМОВНОМУ
ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ ТА
КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ**

Спеціальність 10.02.04 – германські мови

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Херсон – 2021

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі англійської мови та методики її викладання Херсонського державного університету Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор
Белєхова Лариса Іванівна,
Херсонський державний університет,
професор кафедри англійської мови та методики її
викладання

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, доцент
Фролова Ірина Євгенівна,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна
професор кафедри перекладознавства імені Миколи
Лукаша

кандидат філологічних наук
Стодолінська Юлія Валеріївна,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили
доцент кафедри англійської філології

Захист відбудеться «15» травня 2021 року о 13.30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 67.051.05 Херсонського державного університету за адресою: 73000, м. Херсон, провулок Інженера Корсакова, 47, ауд. 322.

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Херсонського державного університету за адресою: м. Херсон, вул. Університетська, 27.

Автореферат розісланий «15» квітня 2021 р.

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради

Алла ЦАПІВ

Алла ЦАПІВ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню способів і засобів актуалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі в лінгвокогнітивному та комунікативно-прагматичному аспектах. Наразі концепт КОНСЕНСУС являє собою одну з тих соціально значущих одиниць концептосфери людини, що відбиває сучасні суспільні процеси, невід'ємними складниками яких є досягнення згоди, кооперація, взаємодія, узгодження спільних дій тощо.

Сучасна концептологія характеризується зростаючою кількістю багатоаспектних досліджень концептів з позицій різних підходів: лінгвокогнітивного (М. М. Болдирєв, М. В. Нікітін, Й. А. Стернін), лінгвокультурологічного (О. Л. Бессонова, С. Г. Воркачев, І. М. Колегаєва, А. М. Приходько, Г. Г. Слишкін), когнітивно-поетологічного (Л. І. Белехова, І. А. Бехта, О. П. Воробйова, В. Г. Ніконова), комунікативно-прагматичного (А. Д. Белова, Л. Р. Безугла, І. С. Шевченко) фреймового (С. А. Жаботинська, Т. В. Луньова) та когнітивно-дискурсивного (Г. П. Баран, Є. В. Бондаренко, А. П. Мартинюк, О. І. Морозова, С. І. Потапенко, І. С. Шевченко). Проте концепт КОНСЕНСУС ще не був об'єктом лінгвістичного аналізу.

Актуальність дослідження концепту КОНСЕНСУС обумовлена, по-перше, еволюцією наукових розвідок у галузі концептології; динамічними змінами в суспільстві й зростанням зацікавленості лінгвістів соціально детермінованими дискурсивними процесами, що впливають на досягнення консенсусу; по-друге, фокусуванням уваги в парадигмі сучасної науки про мову на «людському чиннику» та орієнтацією на моделювання якісно нового рівня комунікації, що передбачає досягнення консенсусу як показника її успішності; по-третє, важливістю врахування мовних/мовленнєвих засобів, що актуалізують концепт КОНСЕНСУС, з метою досягнення взаєморозуміння в дискурсі.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Проблематика дисертації відповідає профілю досліджень, що проводяться на кафедрі англійської мови та методики її викладання Херсонського державного університету в межах наукової теми «Лінгвокогнітивні і комунікативно-прагматичні аспекти дослідження мовно-мовленнєвих одиниць сучасної англійської мови» (номер держреєстрації 0117U006792). Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради ХДУ (наказ № 1051-Д від 10.12.2019 р.) й уточнена (протокол № 9 від 30.03.2020 р.)

Мета дослідження полягає у визначенні експліцитних та імпліцитних засобів реалізації концепту КОНСЕНСУС у публіцистичному дискурсі в лінгвокогнітивному та комунікативно-прагматичному аспектах. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- обґрунтувати теоретико-методологічні засади дослідження концепту КОНСЕНСУС;
- схарактеризувати параметри концепту КОНСЕНСУС у лінгвокогнітивному й комунікативно-прагматичному аспектах;

- виявити особливості актуалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі;
- визначити якісні й кількісні характеристики лінгвальної актуалізації концепту КОНСЕНСУС;
- з'ясувати комунікативні стратегії і тактики реалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі.

Об'єктом дослідження є концепт КОНСЕНСУС, актуалізований в англomовному публіцистичному дискурсі.

Предметом вивчення постають лінгвокогнітивні та комунікативно-прагматичні характеристики актуалізації вербальних компонентів концепту КОНСЕНСУС.

Матеріалом дослідження слугували 7 480 дискурсивних фрагментів англomовного публіцистичного дискурсу, дібраних методом суцільної вибірки з електронних ресурсів мережі Інтернет (Los Angeles Times, Science, The Guardian, The Hamilton Spectator, The Independent, The Kansas City Star, The New York Observer, The New York Times, The Observer, The Salt Lake Tribune, The Times, The Washington Post, Toronto Star, U.S. News & World Report), друкованих газет і журналів (Advertising Age, Bloomberg Businessweek, Financial Times, Maclean's, New Zealand Listener, Newsweek, The Age, The Economist).

Вибір методів дослідження зумовлений метою й завданнями роботи. За допомогою *семантико-когнітивного аналізу* описано структуру й зміст концепту КОНСЕНСУС; *лексикографічний аналіз* орієнтовано на встановлення семантики складників концепту КОНСЕНСУС; *метод аналізу словникових дефініцій* націлено на розкриття змісту базових термінів дослідження й складників концепту КОНСЕНСУС; *концептуальний аналіз* проведено для виявлення імпліцитних смислів, що передають образні засоби втілення складників концепту; *контекстуальний аналіз* спрямовано на конструювання закладених у дискурсі смислів й уточнення контекстних особливостей актуалізації концепту КОНСЕНСУС; *інтерпретаційний метод* покликаний з'ясувати специфіку вербального втілення комунікативних стратегій і тактик дискурсивної реалізації концепту КОНСЕНСУС; *квантитативний аналіз* використано для визначення якісних і кількісних характеристик засобів, що актуалізують концепт КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі.

Наукова новизна результатів роботи полягає в тому, що в ній *уперше*: виявлено лінгвокогнітивні й комунікативно-прагматичні параметри концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі; схарактеризовано особливості дискурсивної актуалізації концепту КОНСЕНСУС; встановлено чинники, що зумовлюють вибір експліцитного або імпліцитного способу вираження концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі; виявлено засоби, що експлікують та імплікують концепт КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі; встановлено основні комунікативні стратегії дискурсивної реалізації концепту КОНСЕНСУС.

Теоретичне значення дисертації полягає в тому, що отримані результати є внеском у когнітивну лінгвістику (побудовано модель концепту КОНСЕНСУС в

англомовному публіцистичному дискурсі). *Лінгвопрагматика* доповнена встановленням домінантних комунікативних стратегій дискурсивної реалізації концепту КОНСЕНСУС.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання матеріалів і результатів дослідження в курсі стилістики англійської мови (розділ «Стилістика тексту»), інтерпретації тексту (розділ «Текст як комунікативна одиниця») у спецкурсах з когнітивної лінгвістики та когнітивної прагматики, навчально-методичній роботі при розробці навчальних і методичних посібників для студентів-германістів.

Публікації. Основні положення роботи викладено в 17 наукових публікаціях, з-поміж яких 14 – одноосібні, 3 – у співавторстві. 9 статей опубліковано у фахових виданнях України, 3 – в іноземних виданнях (Росія, Білорусія, Угорщина). Загальний обсяг – 6,75 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел, списку лексикографічних джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу, додатків. Загальний обсяг роботи становить 216 сторінок. Обсяг основного тексту – 153 сторінки (у тому числі 8 схем, 5 таблиць, 5 рисунків). Бібліографія містить 268 позицій, з яких 87 – іноземними мовами.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, сформульовано мету, завдання й наукову новизну, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, схарактеризовано ілюстративний матеріал, доведено теоретичне й практичне значення отриманих результатів, подано інформацію про апробацію та публікації за темою дисертації.

У першому розділі «**Теоретичні засади дослідження концепту КОНСЕНСУС в англломовному публіцистичному дискурсі**» узагальнено основні здобутки досліджень публіцистичного дискурсу та наукових розвідок у межах концептології.

У реферованій роботі консенсус розглядається як багатогранне явище, що охоплює всі сфери людської діяльності. У полікультурному просторі характер соціальних процесів обумовлює актуальність дослідження проблеми консенсусу, що передбачає в остаточному підсумку досягнення згоди в процесі комунікативної взаємодії. Значний внесок у вивчення консенсусу здійснили розвідки мислителів – Д. Локка, Г. В. Ф. Гегеля, Д. Дідро, Ю. Хабермаса. Розробка теоретичної бази дослідження стосовно поняття «консенсус» уможливорює визначення його як феномена, що має суспільну природу, трактування як невід'ємної властивості взаємовідносин між людьми, базису для ефективної комунікації за допомогою мови; механізму, що забезпечує узгоджену взаємодію індивідів.

У контексті нашого дослідження публіцистичний дискурс тлумачимо як простір реалізації концепту КОНСЕНСУС, у якому вектор досягнення мети адресата є ефективним за умови обраної ним потрібної стратегії. Тексти публіцистичного дискурсу, які вирізняються документальністю, інформаційною точністю, детальним

описом фактів (Т. В. Матвеева), здійснюють особливий вплив на адресата шляхом переконання, що зумовлює їхню комунікативно-прагматичну спрямованість (Ю. О. Омельчук).

У розділі, відповідно до загально визнаної методики опису концептів з виокремленням поняттєвого, образного й ціннісного компонентів (В. І. Карасик), окреслено тришарову структуру концепту КОНСЕНСУС. У лінгвокогнітивному ракурсі систематизовано мовні одиниці, що репрезентують концепт КОНСЕНСУС. Це забезпечило розкриття складу концепту, який номінується, а саме: виявлення його ядра, ближньої периферії та дальньої периферії. З'ясовано, що до ядра, окрім лексичної одиниці *consensus*, належать спільнокореневі слова (похідні словоформи) *consensual*, *consensually*, *consent*. Ближня периферія репрезентована синонімічним рядом *agreement*, *concurrence*, *unanimity*, *common consent*, *harmony*, *concord*, *accord*, *unity*. До дальньої периферії, що узгоджується з поняттям образного й ціннісного шарів, зараховуємо асоціативні поля та лексичні одиниці, які забезпечують метафоричне та метонімічне осмислення.

У результаті аналізування архітектоніко-мовленнєвих форм дискурсивної реалізації концепту КОНСЕНСУС встановлено спрямованість комунікації у взаємовідносинах між адресантом й адресатом. Доведено, що досягнення консенсусу в дискурсивному просторі забезпечується завдяки таким архітектоніко-мовленнєвим формам як діалог і полілог.

Для кращого й більш глибокого розкриття та усвідомлення особливостей реалізації досліджуваного концепту його розглянуто через опозиційні форми, що зумовило вивчення концепту РОЗБІЖНІСТЬ. У наведеному нижче дискурсивному фрагменті, крім позначення протиріччя за допомогою номінації *dissension*, виявляється діалектика єдності концептів КОНСЕНСУС і РОЗБІЖНІСТЬ. Порівняльна конструкція *as much dissension as unity* (*стільки розбіжності, скільки єдності*) свідчить про паралельне співіснування в соціальному інституті роз'єднаності та згуртованості: *Ever since the first transmitter at Alexandra Palace cast its shadow over North London, television has inspired as much dissension as unity* [Інтернет-ресурс].

Аналіз емпіричного матеріалу уможливив обґрунтування взаємозв'язку між складниками концептів КОНСЕНСУС і РОЗБІЖНІСТЬ в англomовному публіцистичному дискурсі, до прикладу: *More fundamentally, the existence of the forum marks a shift in the way diplomats and others go about trying to solve conflicts that shatter lives and communities in different parts of the world* [The Economist]. У наведеному вище дискурсивному фрагменті ідіоматичною конструкцією *to solve conflicts* (*подолати конфлікти*) відбивається настанова учасників комунікації на досягнення консенсусу з метою усунення негараздів. Використанням конструкції *shatter lives and communities* (*руйнувати життя та спільноти*) дається оцінка комунікації на тлі негативних соціальних процесів унаслідок конфлікту, чим визначається діалектичний взаємозв'язок між складниками концептів КОНСЕНСУС і РОЗБІЖНІСТЬ.

У рамках градуальності як способу реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС розроблено ступені градуальності субстантивних словосполучень, що

є найбільш показовими синтаксичними засобами, а саме: *абсолютний*, *значний*, *малий* та *слабкий* ступені. У наведеному дискурсивному фрагменті лексична одиниця *consensus* представлена в субстантивному словосполученні з прикметником *total* (*усеосяжний*) як маркером повного досягнення консенсусу, що співвідносимо з типом *абсолютного ступеня* з урахуванням умовності цього терміна: *Sayce, a known critic of sheltered employment, found "a total consensus among disabled people's organisations and charities that segregated employment is not a model for the 21st century"* [Інтернет-ресурс].

Субстантивні словосполучення можуть співвідноситися з типом *значного ступеня*, підкреслюючи переважання досягнення консенсусу, до прикладу: *There is overwhelming consensus among climate scientists that human activity — especially the burning of fossil fuels — is contributing to climate change* [Інтернет-ресурс].

У рамках субстантивних словосполучень ми виокремлюємо *малий ступінь* реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС, до прикладу: *The director-general elect of the Food and Agriculture Organisation, the UN agency that deals with world hunger, on Monday pledged to work for a minimum consensus to avoid paralysis of the organization* [Інтернет-ресурс]. Застосуванням номінації *minimum*, котра позначає малий ступінь реалізації досліджуваного концепту, відображено мінімальний рівень досягнення консенсусу.

У дисертації представлені метафоричні субстантивні словосполучення, які засновано на асоціаціях і які реалізують, на наш погляд, *слабкий ступінь* реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС. Наведений дискурсивний фрагмент, в основі якого лежить когнітивний механізм аналогового мапування, а саме проектування *фізичних властивостей* речей на *консенсус*, представлений субстантивним словосполученням з метафоричним значенням нестійкості: *With the fiscal position of many rich countries stretched, a fragile consensus among the Group of 20 rich countries has developed* [Financial Times].

У реферованій роботі встановлено диференціацію абсолютного й парціального консенсусу: абсолютний консенсус є еквівалентним до абсолютного ступеня реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС, парціальний консенсус включає значний, малий та слабкий ступені, які характеризують неповноту досягнення консенсусу.

Мета роботи зумовила застосування інтегративної, комплексної методики, що поєднує кілька методів і підходів, та виокремлення декількох етапів у дослідженні концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі.

Перший етап – *етап теоретичного узагальнення й осмислення* – включає опрацювання наукових джерел і з'ясування теоретичної бази дослідження концепту КОНСЕНСУС, що забезпечує аналіз основних понять у дисертаційній роботі.

На другому *таксономічному етапі* методом суцільної вибірки з текстів англomовного публіцистичного дискурсу виокремлено різножанрові дискурсивні фрагменти, де актуалізується концепт КОНСЕНСУС (передові статті, огляди, коментарі, аналіз новин, інтерв'ю, репортажі тощо).

Третій етап – *етап визначення комунікативно-прагматичного потенціалу концепту КОНСЕНСУС* – передбачає виявлення комунікативних стратегій і тактик

його дискурсивної реалізації. З позицій *комунікативно-прагматичного* аналізу концепту КОНСЕНСУС та спираючись на науковий доробок О. П. Сквородникова, котрий тлумачить стратегію як загальний план, або «вектор» мовленнєвої поведінки, що виражається у виборі системи продуманих мовцем послідовних мовленнєвих кроків та О. С. Іссерс, яка розуміє комунікативну стратегію як планування процесу мовленнєвої комунікації залежно від конкретних умов комунікації та особистостей комунікантів, ми обґрунтували ключові ролі комунікативних стратегій і тактик, і таким чином виявили способи й засоби актуалізації прагматичного потенціалу досліджуваного концепту.

Застосування *контекстуального та інтерпретаційного методів* забезпечило реконструкцію авторського задуму, виявлення комунікативних інтенцій і стратегій адресанта.

Спираючись на роботи В. В. Левицького в галузі квантитативної лінгвістики, у контексті дисертації виявлені кількісні характеристики експліцитних засобів вербалізації концепту КОНСЕНСУС, імпліцитної реалізації його смислів, імовірність уживання субстантивних словосполучень у рамках дослідження градуальності реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС.

У другому розділі «**Лінгвокогнітивний вимір концепту КОНСЕНСУС в англомовному публіцистичному дискурсі**» класифіковано лексико-семантичні, фразеологічні й синтаксичні засоби як експліцитні засоби вербалізації концепту КОНСЕНСУС; на лексико-семантичному, фразеологічному й синтаксичному мовних рівнях виокремлено засоби імпліцитної реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС; наведено якісні й кількісні показники мовної/мовленнєвої актуалізації концепту КОНСЕНСУС, що вказують на особливості функціонування, функціональність і пріоритетність певних мовних одиниць.

Результати дослідження лінгвокогнітивного виміру концепту КОНСЕНСУС в англомовному публіцистичному дискурсі свідчать про розмаїття експліцитних та імпліцитних засобів його реалізації. Установлено, що експлікація концепту КОНСЕНСУС, окрім самого слова-репрезентанта *consensus* та його синонімів, забезпечується наступними фразеологічними засобами як знаками вторинної номінації: фразеологізмами, організованими як за моделлю словосполучення (*standstill agreement*), так і за моделлю речення (*Unity is strength*).

У публіцистичному дискурсі експлікація концепту КОНСЕНСУС за допомогою синтаксичних засобів найбільш показово представлена лексичною одиницею *consensus*, яка функціонує в субстантивних і дієслівних словосполученнях. Ад'єктивні й адвербіальні словосполучення, що містять номінацію *consensus*, характеризуються низькою частотою вживання в дискурсі. У дослідженні розроблена класифікація субстантивних словосполучень за ознаками: *діяльнісною, просторовою, темпоральною*. Субстантивні словосполучення, що реалізують *діяльничну* ознаку, класифікуються за підтипами: «соціальна сфера» (напр., *medical consensus*), «політична сфера» (*bipartisan consensus*), «економічна сфера» (*free-market consensus*) і «духовна сфера» (*Christian consensus*). Субстантивні словосполучення, які реалізують *просторову* ознаку, систематизуються згідно з локальністю (напр., *European consensus*) й глобальністю (*worldwide consensus*)

досягнення консенсусу. У рамках виявлення *темпоральної* ознаки субстантивні словосполучення диференціюються за періодом досягнення консенсусу (напр., *last-minute consensus*), тривалістю існування консенсусу (*20-year consensus*), швидкістю досягнення консенсусу (*quick consensus*) й частотою досягнення консенсусу (*rare consensus*).

Дієслівні конструкції розподілено на *дієслова виконання консенсусу* (напр., *to build consensus*) й *дієслова досягнення консенсусу* (*to achieve consensus*). Установлено, що експлікація концепту КОНСЕНСУС відбувається за допомогою різних часових форм.

Окрім експліцитного вираження, представленого прямими номінаціями, концепт КОНСЕНСУС може актуалізуватися в публіцистичному дискурсі імпліцитно із залученням елементів периферійної зони. Імпліцитна реалізація смислів концепту КОНСЕНСУС на *лексико-семантичному рівні* передбачає непряме позначення за допомогою номінацій периферійної зони номінативного поля, які належать до різних частин мови: іменника (напр., *alliance*) та дієслова (*concur*), рідше – прикметника (*corporate*) та прислівника (*collectively*).

Імпліцитна реалізація смислів концепту КОНСЕНСУС на *фразеологічному рівні* забезпечується сталими виразами, що охоплюють фразеологізми, організовані за моделлю словосполучення (*bridge builder*), і фразеологізми, організовані за моделлю речення, серед яких – крилаті слова (*Come let us reason together*), прислів'я (*Many hands make light work*). У роботі фразеологічні одиниці класифіковано за такими тематичними групами як «*agreement*», «*cooperation*», «*unity*», «*similarity*» та «*compromise*».

У текстах публіцистичного дискурсу імпліцитна реалізація смислів концепту КОНСЕНСУС на синтаксичному рівні, що втілено в словосполученні, висловлюванні й надфразній єдності, представлена великим діапазоном непрямих номінацій.

Квантифікація емпіричного матеріалу забезпечила визначення кількісних характеристик експлікації та імпліцитної реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС із встановленням у контексті дослідження пріоритетності частин мови, словосполучень, фразеологізмів в англomовному публіцистичному дискурсі. Виявлено, що в англomовному публіцистичному дискурсі превалює імпліцитний спосіб актуалізації досліджуваного концепту.

У третьому розділі «**Комунікативно-прагматичний вимір концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі**» визначено репертуар домінантних комунікативних стратегій і тактик, застосування яких передбачає прагматичний вплив на адресата задля досягнення консенсусу.

Маніпулятивна стратегія реалізується здебільшого за допомогою таких тактик як *умовляння, комплімент, контрастування*. З'ясовано, що застосування перелічених вище комунікативних тактик передбачає вплив на адресата з метою змусити його прийняти певне бачення ситуації, іноді викривлене сприймання дійсності, яке змушує погодитися з тим, що є вигідним для адресанта, та досягти з ним взаєморозуміння, зближення у комунікативному процесі, що є показниками консенсусу.

Проаналізуємо дискурсивний фрагмент, у якому адресант керується як *тактикою умовляння*, так і *тактикою компліменту*, що орієнтована не лише на повідомлення прийомної інформації, а й на досягнення певної мети:

Turnbull: Yes, but let me describe what it is. I think it is quite consistent. I think you can comply with it. It is absolutely consistent with your executive order so please just hear me out. <...> Every individual is subject to your vetting. You can decide to take them or to not take them after vetting. You can decide to take 1,000 or 100. It is entirely up to you. <...>

Turnbull: Mr President, I think this will make you look like a man who stands by the commitments of the United States. It shows that you are a committed —

Trump: OK, this shows me to be a dope. I am not like this but, if I have to do it, I will do it but I do not like this at all. I will be honest with you. Not even a little bit. I think it is ridiculous and Obama should have never signed it. The only reason I will take them is because I have to honor a deal signed by my predecessor and it was a rotten deal. I hate having to do it, but I am still going to vet them very closely. <...>

Turnbull: That is the point I have been trying to make [Інтернет-ресурс].

У наведеному вище дискурсивному фрагменті за допомогою словосполучень *quite consistent, absolutely consistent* адресант (прем'єр-міністр Австралії Тернбулл) запевняє адресата (президента США Трампа) у високому ступені відповідності потенційних дій останнього щодо прийняття мігрантів згідно з документом. Вигуком *please*, що міститься у фразі *please just hear me out*, пом'якшується значення дієслова в наказовому способі. У синтаксичних конструкціях *subject to your vetting, you can decide, It is entirely up to you* інформація подається адресантом таким чином, що створюється ілюзія самостійності прийняття рішення адресатом. Крім того, вживання повторів, які спостерігаються впродовж дискурсивного фрагмента, закріплюються у свідомості адресата як об'єкта маніпулятивного впливу, чим посилюється на нього психологічний тиск.

У висловленому Тернбуллом компліменті *I think this will make you look like a man who stands by the commitments of the United States* навмисно підкреслюються позитивні якості Трампа й тим самим надається вагомість та винятковість його вчинків. У репліці-відповіді виявляємо абсолютне відхилення Трампом комплімента як негативну реакцію на компліментарне повідомлення. По-перше, спостерігається перебивання мовця, який не встиг завершити висловлювання *It shows that you are a committed* —. По-друге, висловлювання *OK, this shows me to be a dope* набуває саркастичного звучання й непрямо виражає негативне ставлення Трампа до Тернбулла. Нагадування Тернбулла про зобов'язання Сполучених Штатів дотримуватись угоди щодо прийому біженців, підписаної попередником, змушує адресата погодитися, наголошуючи на небажанні це робити — *I am not like this but, if I have to do it, I will do it but I do not like this at all*. Прикметник *ridiculous* й образна синтаксична конструкція *a rotten deal* надають цій угоді негативної оцінки, а неминучість брати на себе відповідальність обґрунтовується наявністю власних моральних цінностей — *to honor a deal signed by my predecessor*. Фразою *I am still going to vet them very closely* віддзеркалюється намір Трампа здійснити ретельну перевірку кожного біженця, що одночасно імпліцитно відбиває згоду прийняти

мігрантів Сполученими Штатами. Висловлювання у репліці-відповіді *That is the point I have been trying to make* є показником спільності позицій партнерів, а отже, ефективності комунікації.

У рамках реалізації маніпулятивної стратегії адресант може вдаватися до *тактики контрастування* з метою сформуванню у співрозмовника позитивний імідж на тлі недоліків інших осіб чи їхніх дій:

*The President: Well it's very nice of you to say that. I will say that we do a lot for Ukraine. We spend a lot of effort and a lot of time. **Much more than** the European countries are doing and they should be helping you **more than** they are. Germany does almost nothing for you. <...> A lot of the European countries are the same way so I think it's something you want to look at **but the United States has been very very good to Ukraine**. I wouldn't say that it's reciprocal necessarily because things are happening that are not good **but the United States has been very very good to Ukraine**.*

*President Zelensky: **Yes you are absolutely right. Not only 100%, but actually 1000%** and I can tell you the following; I did talk to Angela Merkel and I did meet with her. <...> It turns out that even though **logically**, the European Union should be our biggest partner **but technically** the United States is a **much bigger partner than** the European Union and **I'm very grateful to you** for that because the United States is doing quite a lot for Ukraine. <...> **I would also like to thank you** for your great support **in the area of defense**. We are ready to continue to cooperate for the next steps specifically we are almost ready to buy more Javelins from the United States for **defense purposes** [Інтернет-ресурс].*

У наведеному вище дискурсивному фрагменті застосована адресантом (Трампом) тактика контрастування втілена у сполучниках *but* і конструкціях вищого ступеня порівняння *more than*, *much more than*, відбиваючи обсяг допомоги США в порівнянні з іншими державами. Зіставлення американським президентом себе з іншими європейськими лідерами, чиї вчинки оцінюються ним негативно, викликане його прагненням показати себе у вигідному світлі. Більш того, повний повтор фрази *the United States has been very very good to Ukraine* з підсилювальним прислівником *very* вжито з метою експресивно акцентувати увагу адресата на позитивному ставленні США до України. Максимальну згоду українського президента експліцитно виражено у висловлюваннях *Yes you are absolutely right* та *Not only 100%, but actually 1000%*. Гіперболою *1000%* підкреслюється винятковість явища. Безапеляційну згоду можна пояснити усвідомленням українського лідера місця України у світі, її залежності від політики Заходу, особливо в умовах російської агресії. Незадоволення українського президента виконанням ЄС санкцій проти Росії протиставляється підтримці України Сполученими Штатами, що реалізовано порівняльною конструкцією, яка містить підсилювальний прислівник: *a much bigger partner*. Контраст втілено в протиставному сполучнику *but* й прислівниках *logically* та *technically*, що виступають контекстуальними антонімами. Сподівання українського президента отримати військову допомогу відображаються в словосполученнях *defense purposes* та *in the area of defense* як показниках, що окреслюють галузь потенційної кооперативної взаємодії партнерів. Формули подяки за подальшу співпрацю висловлено в конструкціях з підвищеною емотивністю (*I'm*

very grateful to you, I would also like to thank you), які засвідчують значущість вчиненої для мовця послуги.

Стратегія *самопрезентації* є метою досягнення консенсусу та втілюється за допомогою таких основних тактик як *самосхвалення* і *контрастування*, які застосовуються адресантами для подання себе перед адресатом у вигідному світлі, створення позитивного враження, що сприяє взаєрозумінню між комунікантами. Розглянемо дискурсивний фрагмент, який містить висловлювання адресанта як реалізацію *тактики самосхвалення*:

"We saved the country," yells Mr Lloyd, too close in this claustrophobic box of a room. "We may have killed ourselves, but we saved the country economically!" [Інтернет-ресурс].

У вищенаведеному дискурсивному фрагменті адресантом акцентується увага не лише на власному героїчному вчинку, що втілено у дієслові *saved*, а й на ризику втратити життя заради покращення економіки країни, на що вказує синтаксична конструкція *may have killed ourselves*. Варто підкреслити, що у даному контексті прислівник *economically* набуває образного звучання. Завдяки альтруїстичній поведінці адресант постає справжнім героєм, який уособлює самовідданість та готовність до самопожертви на благо народу, що сприяє створенню позитивного іміджу мовця в очах аудиторії. Крім того, автор статті вживає дієслово *yells*, що є показником емоційного стану мовця.

Реалізація стратегії самопрезентації також здійснюється через *тактику контрастування*, яка орієнтована на протиставлення власних дій та дій опонента, що передбачає підвищення іміджу, авторитету адресанта, до прикладу:

Obama's message to that same high-school-educated Latina working mom is "I inherited a mess. We've begun to turn things around, saving the auto industry, passing the Lilly Ledbetter Fair Pay Act, and creating 4.3 million jobs. But if we elect Romney, we will go back to the old, failed policies of more tax cuts for the rich (did I mention he made millions laying people off?) and gutting education, Medicare, and everything else the middle class depends on." Where Obama risks losing this swing voter is when he begins to brag about his accomplishments [Newsweek].

Реалізуючи комунікативну тактику контрастування, адресант презентує свій професіоналізм у протиставленні з опонентом-суперником. За допомогою ідіоматичного виразу *to turn things around* вказується на заходи з покращення ситуації. Уживанням трьох дієприкметникових зворотів поспіль – *saving the auto industry, passing the Lilly Ledbetter Fair Pay Act, and creating 4.3 million jobs* – створюється ефект потужності дій адресанта та його команди в різноманітних галузях. Завдяки вживанню адресантом умовного способу та нагромадженню в головній частині складнопідрядного речення однорідних членів як опису потенціальних критичних явищ – *we will go back to the old, failed policies of more tax cuts for the rich (did I mention he made millions laying people off?) and gutting education, Medicare* – характеризується професійна некомпетентність свого опонента. Щобільше, додаткове зауваження в дужках у формі самостійного речення містить фразове дієслово *lay off*, що відбиває поточні негативні наслідки діяльності опонента. У такий спосіб, підриваючи авторитет суперника, адресант намагається на

його тлі виглядати більш виграшно. Однак, автор статті експліцитно виражає небезпеку звітування про здобутки перед виборцями – *Where Obama risks losing this swing voter is when he begins to brag about his accomplishments.*

Стратегія *формування емоційного відгуку*, що покликана впливати на почуття та емоції адресатів, упроваджується головним чином через *тактику апеляції до моральних цінностей* і *тактику солідаризації*. Установлено, що створення сприятливого емоційного фону обумовлено зверненням до загальнонаціональних духовних надбань/орієнтацій, настановою на досягнення одностайності, спільності дій, співпрацю, що є маркерами консенсусу.

Нижченаведений дискурсивний фрагмент є ілюстрацією втілення стратегії формування емоційного відгуку, що спрямована впливати на підсвідомість та емоції адресата й реалізується за допомогою *тактики апеляції до моральних цінностей*:

*We must **pave the way** towards a new era in which the people will enjoy their **sovereign rights** and live in **dignity**. **Justice** is one of our objectives* [Інтернет-ресурс].

Дискурсивний фрагмент містить метафору *pave the way*, яка образно демонструє копітку працю в контексті політичної вимоги й тим самим створює певний емоційний фон. Апеляцію до універсальних моральних стандартів здійснено за допомогою лексичних одиниць *sovereign rights, dignity, justice*. Таким чином, через *тактику апеляції до моральних цінностей*, що передбачає налаштування адресата на прийняття інформації та вплив на його емоційний стан, реалізується стратегія формування емоційного відгуку.

Реалізацію стратегії формування емоційного відгуку за допомогою *тактики солідаризації*, яка має на меті єднання громадян, спостерігаємо в наведеному нижче дискурсивному фрагменті:

*Here's how we can do it. **We can build a better future for our communities, and save the planet. It really is win-win*** [Інтернет-ресурс].

У дискурсивному фрагменті прагнення адресанта спільними зусиллями розв'язати екологічну проблему втілено у висловлюванні *We can build a better future for our communities, and save the planet*, що можна інтерпретувати як заклик до єдності громадян. Прикметник *win-win* вжито не лише для створення експресії, а й для емоційного «навантаження».

Комунікативно-прагматичний аналіз дискурсивних фрагментів уможливив визначення спроможності мовностилістичних засобів, що актуалізують концепт КОНСЕНСУС, впливати на адресата з метою досягти бажаного результату комунікації. Серед широкого діапазону мовностилістичних засобів нами виділено повтори, гіперболу, ідіоматичні вирази, підсилювальні прислівники, форми наказового способу дієслів, ступені порівняння прикметників, метафори, нагромадження однорідних членів речення, прикметники в найвищому ступені порівняння, контекстуальні антоніми, піднесену лексику тощо, що сприяє досягненню прагматичного ефекту.

ВИСНОВКИ

Комплексна методика дослідження, що об'єднує методи лінгвокогнітивного й комунікативно-прагматичного підходів, уможливила виявлення експліцитних та імпліцитних засобів реалізації концепту КОНСЕНСУС у лінгвокогнітивному та комунікативно-прагматичному аспектах в англomовному публіцистичному дискурсі.

У рамках обґрунтування теоретичних засад дослідження концепту КОНСЕНСУС визначено, що консенсус є основою для скоординованих соціальних відносин між людьми, для конструктивного розв'язання ситуацій, продуктивної взаємодії.

Здійснення лінгвокогнітивної параметризації концепту КОНСЕНСУС уможливило з'ясування його структури й змістового наповнення. Аналіз мовних/мовленнєвих одиниць, котрі входять до складу номінативного поля концепту КОНСЕНСУС, дав змогу констатувати, що його номінативне поле являє собою відкриту систему.

Вивчення теоретичних напрацювань стосовно концептів дозволило дійти висновку, що концепт КОНСЕНСУС найповніше реалізується в семантичному просторі публіцистичного дискурсу з властивою для нього інформативністю й експресивністю, що є представленим у текстах різних жанрів.

Аналіз архітектоніко-мовленнєвих форм реалізації концепту КОНСЕНСУС дав підстави констатувати, що досягнення консенсусу здійснюється через діалогічну та полілогічну комунікацію, яка віддзеркалює взаємоспрямованість між адресатом та адресантом. У свою чергу, це передбачає вживання адресантом тих мовних/мовленнєвих засобів, які оптимально реалізують його комунікативний намір.

Лінгвальне оформлення взаємозв'язку між складниками концептів КОНСЕНСУС і РОЗБІЖНІСТЬ засвідчує прояв діалектичного принципу єдності протилежностей у публіцистичному дискурсі. З'ясовано, що основними складниками концепту РОЗБІЖНІСТЬ/DISSENSION є незгода (*disagreement*), конфлікт (*conflict*), відмінність (*difference*).

Із застосуванням поняття градуальності скласифіковано ступені реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі, що уможливило виокремити градуальні типи ступенів реалізації (абсолютний, значний, малий, слабкий), які визначають повноту/неповноту досягнення консенсусу. Відповідно до градуальних типів консенсус можна диференціювати як повний та парціальний.

Вивчення особливостей вираження концепту КОНСЕНСУС експліцитним способом дозволило з'ясувати, що експлікація концепту КОНСЕНСУС, окрім самого слова-репрезентанта *consensus*, здійснюється за допомогою номінацій *agreement, concurrence, unanimity, common consent, harmony, concord, accord, unity*. Зазначені лексичні одиниці є синонімами, які формують ближню периферію номінативного поля досліджуваного концепту.

Експлікація концепту КОНСЕНСУС забезпечується також фразеологізмами, організованими як за моделлю словосполучення (*standstill agreement*), так і за моделлю речення (*Unity is strength*).

У роботі експлікація концепту КОНСЕНСУС за допомогою синтаксичних засобів представлена лексичною одиницею *consensus*, яка здебільшого функціонує в субстантивних і дієслівних словосполученнях. Ад'єктивні й адвербіальні словосполучення, що містять номінацію *consensus*, характеризуються низькою частотою вживання в дискурсі.

Визначено особливості імпліцитної реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС на лексико-семантичному, фразеологічному й синтаксичному рівнях. Це дало підстави дійти висновку, що імпліцитна реалізація смислів здійснюється через непряме позначення, фразеологічні одиниці, асоціативні поля, що знаходять мовне втілення у словоформі, словосполученні, висловлюванні, надфразній єдності.

Застосування квантитативного методу уможливило виявлення кількісних характеристик експліцитного вираження та імпліцитної реалізації смислів концепту КОНСЕНСУС і дозволило констатувати превальоване вживання в англomовному публіцистичному дискурсі засобів, якими імпліковано концепт КОНСЕНСУС.

Дослідження концепту КОНСЕНСУС у комунікативно-прагматичному аспекті забезпечило встановлення домінантних комунікативних стратегій дискурсивної актуалізації концепту КОНСЕНСУС – *маніпулятивну стратегію, самопрезентацію, формування емоційного відгуку*, які вживаються адресантом з метою здійснення прагматичного впливу на адресата задля досягнення консенсусу.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати:

1. Хаджикова Н. Г. Вербальная актуализация согласия как маркера успешной межличностной коммуникации. *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2009. Вип. 33. С. 293–298.
2. Хаджикова Н. Г. Понимание и интенция как факторы достижения консенсуса (на материале английского языка). *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2010. Вип. 37. С. 68–74.
3. Хаджикова Н. Г. Лингвокогнитивные закономерности дискурсивной актуализации категории консенсуса: имплицитное выражение (на материале английского языка). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки*. № 7. 2010. С. 383–387.
4. Хаджикова Н. Г. Адресантно-адресатный вектор консенсуса: прагмалингвистический аспект (на материале английского языка). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки*. № 6 (231). 2012. С. 133–136.
5. Хаджикова Н. Консенсус и разногласие : диалектика взаимосвязи в англоязычном публицистическом дискурсе. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. Випуск 118. С. 306–309.
6. Хаджикова Н. Г. Языковая актуализация концепта «consensus» и его номинативное поле. *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя : ЗНУ, 2013. № 56. С. 79–82.

7. Нісаноглу Н. Г. Градуальність реалізації феномена «консенсус» у англomовному публіцистичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : Серія «Філологія»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 3 (71). С. 104–107.
8. Амічба Д. П., Нісаноглу Н. Г. Вербалізація феномена «консенсус» на синтаксичному рівні в англomовному публіцистичному дискурсі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2019. № 36. С. 7–10.
9. Амічба Д. П., Нісаноглу Н. Г. Фразеологічні одиниці як імпліцитно виражені засоби актуалізації концепту CONSENSUS в англomовному публіцистичному дискурсі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2019. № 3. Т. 30 (69). С. 85–89.
10. Нісаноглу Н. Г., Мунтян С. Г. Маніпулятивна стратегія як стратегія дискурсивної реалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2020. Т. 31 (70). № 4. С. 144–148.

Наукові праці у зарубіжних наукових виданнях:

11. Хаджикова Н. Г. Имплицинтная актуализация консенсуса на лексико-семантическом уровне в англоязычном публицистическом дискурсе. *Современная филология : теория и практика*. Материалы XIV международной научно-практической конференции, 27 декабря 2013 г. Москва : Изд-во «Спецкнига», 2013. С. 346–349.
12. Хаджикова Н. Г. Имплицинтная актуализация консенсуса в англоязычном публицистическом дискурсе : синтаксический уровень. *Вісник Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Серыя 3. Філалогія. Педагогіка. Псіхалогія*. Випуск 1 (171), 2014. С. 54–57.
13. Нісаноглу Н. Г. Комунікативні стратегії і тактики дискурсивної реалізації концепту CONSENSUS в англomовному публіцистичному дискурсі. *Science and Education a New Dimension. Philology*. VIII (66). 2020. Issue 218. P. 45–48.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

14. Хаджикова Н. Г. Консенсус: философские основы лингвистического анализа (на материале английского языка). *Актуальні проблеми іноземної філології: Лінгвістика та літературознавство*: міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В. А. Зарва. Бердянськ, 2010. Вип. V. Ч. 1. С. 65–71.
15. Хаджикова Н. Г. Эгоцентризм общения и достижение консенсуса (на материале англоязычного публицистического дискурса). *Актуальні проблеми іноземної філології: лінгвістика та літературознавство* : міжвуз. зб. наук. ст. / гол. ред. В. А. Зарва. Бердянськ : БДПУ, 2013. Вип. VIII. Ч. 1. С. 83–90.
16. Хаджикова Н. Г. Коммуникативные стратегии : установка на достижение консенсуса в англоязычном дискурсе. *Розвиток наукових досліджень' 2012* : Матеріали восьмої міжнародної науково-практичної конференції. Полтава : Вид-во «ІнтерГрафіка», 2012. Т. 7. С. 122–123.

17. Хаджикова Н. Г. Категория консенсуса в англоязычном публицистическом дискурсе. Тези доповідей XII наукової конференції «*Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація*». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. С. 315–316.

АНОТАЦІЯ

Нисаноглу Н.Г. Актуалізація концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі: лінгвокогнітивний та комунікативно-прагматичний аспекти. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04. – германські мови. – Херсонський державний університет Міністерства освіти і науки України, Херсон, 2021.

У реферованій роботі виявлено способи й засоби актуалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі за допомогою інтегративної методики, що поєднує лінгвокогнітивний та комунікативно-прагматичний підходи.

У дисертації обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження концепту КОНСЕНСУС. Схарактеризовано параметри концепту КОНСЕНСУС у лінгвокогнітивному й комунікативно-прагматичному аспектах. Виявлено особливості актуалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі. Визначено якісні й кількісні характеристики лінгвальної актуалізації концепту КОНСЕНСУС. З'ясовано домінантні комунікативні стратегії та тактики реалізації концепту КОНСЕНСУС в англomовному публіцистичному дискурсі.

Ключові слова: концепт КОНСЕНСУС, публіцистичний дискурс, актуалізація, експліцитний, імпліцитний, комунікативні стратегії.

АННОТАЦИЯ

Нисаноглу Н.Г. Актуализация концепта КОНСЕНСУС в англоязычном публицистическом дискурсе: лингвокогнитивный и коммуникативно-прагматический аспекты. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.02.04. – германские языки. – Херсонский государственный университет Министерства образования и науки Украины, Херсон, 2021.

В реферируемой работе исследованы способы и средства актуализации концепта КОНСЕНСУС в англоязычном публицистическом дискурсе с помощью интегративной методики, объединяющей лингвокогнитивный и коммуникативно-прагматический подходы.

В рамках обоснования теоретической базы исследования концепта КОНСЕНСУС определено, что консенсус является основой для скоординированных социальных отношений между людьми, что способствует конструктивному и продуктивному взаимодействию между коммуникантами.

Осуществление лингвокогнитивной параметризации концепта КОНСЕНСУС обеспечило установление его структуры и смыслового наполнения. Анализ языковых/речевых единиц, которые входят в состав номинативного поля концепта

КОНСЕНСУС, дал основание констатировать, что его номинативное поле является открытой системой.

Изучение теоретических наработок относительно концептов позволило сделать вывод, что концепт КОНСЕНСУС полнее всего реализуется в семантическом пространстве публицистического дискурса, для которого характерна информативность и экспрессивность, что представлено в текстах разных жанров.

Анализ архитектоники-речевых форм реализации концепта КОНСЕНСУС дал основания утверждать, что достижение консенсуса осуществляется через диалогическую коммуникацию и полилогическую коммуникацию, отображающую взаимонаправленность между адресатом и адресантом. Это предусматривает употребление адресантом тех языковых/речевых средств, которые оптимально реализуют его коммуникативное намерение.

Лингвистическое оформление взаимосвязи между составляющими концептов КОНСЕНСУС и РАЗНОГЛАСИЕ указывает на проявление диалектического принципа единства противоположностей в публицистическом дискурсе. Определено, что основными составляющими концепта РАЗНОГЛАСИЕ/DISSENSION является несогласие (*disagreement*), конфликт (*conflict*), различие (*difference*).

Использование понятия градуальности позволило классифицировать степени реализации смыслов концепта КОНСЕНСУС в англоязычном публицистическом дискурсе и выделить градуальные типы степеней реализации (абсолютная, значительная, малая, слабая), которые детерминируют полноту/неполноту достижения консенсуса. В соответствии с градуальными типами консенсус можно дифференцировать как полный и парциальный.

В результате изучения особенностей выражения концепта КОНСЕНСУС эксплицитным способом установлено, что экспликация концепта КОНСЕНСУС, кроме самого слова-репрезентанта *consensus*, осуществляется с помощью номинаций *agreement, concurrence, unanimity, common consent, harmony, concord, accord, unity*. Данные лексические единицы являются синонимами, формирующими ближнюю периферию номинативного поля исследуемого концепта.

Экспликация концепта КОНСЕНСУС обеспечивается также фразеологизмами, организованными как за моделью словосочетания (*standstill agreement*), так и за моделью предложения (*Unity is strength*).

В работе экспликация концепта КОНСЕНСУС с помощью синтаксических средств представлена лексической единицей *consensus*, которая преимущественно функционирует в субстантивных и глагольных словосочетаниях. Адъективные и адвербиальные словосочетания, содержащие номинацию *consensus*, характеризуются низкой частотой употребления в дискурсе.

Определены особенности имплицитной реализации смыслов концепта КОНСЕНСУС на лексико-семантическом, фразеологическом и синтаксическом уровнях. Это дало основания установить, что имплицитная реализация смыслов осуществляется через непрямоe обозначение, фразеологические единицы, ассоциативные поля, которые находят языковое воплощение в словоформе, словосочетании, высказывании, сверхфразовом единстве.

Использование количественного метода обеспечило выявление количественных характеристик эксплицитного выражения и имплицитной реализации смыслов концепта КОНСЕНСУС, указав на превалированное употребление в англоязычном публицистическом дискурсе средств, которыми имплицирован концепт КОНСЕНСУС.

Исследование концепта КОНСЕНСУС в коммуникативно-прагматическом ракурсе позволило выявить доминантные коммуникативные стратегии дискурсивной актуализации концепта КОНСЕНСУС – *манипулятивную стратегию, самопрезентацию, формирование эмоционального отклика*, которые употребляются адресантом с целью осуществления прагматического влияния на адресата для достижения консенсуса.

SUMMARY

Nisanoglu N.G. Nisanoglu N.G. Actualization of the Concept CONSENSUS in English-Language Publicistic Discourse: Linguistic, Cognitive and Communicative-Pragmatic Aspects. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Philology, Speciality 10.02.04. – Germanic Languages. – Kherson State University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kherson, 2021.

This dissertation focuses on revealing the ways and means of actualization of the concept CONSENSUS in English-language publicistic discourse on the basis of the integrated methodology that combines linguistic, cognitive and communicative-pragmatic approaches. It has introduced the theoretical and methodological foundations for the research of the concept CONSENSUS. The parameters of the concept CONSENSUS in the linguistic, cognitive and communicative-pragmatic aspects have been represented. The peculiarities of actualization of the concept CONSENSUS in English-language publicistic discourse have been highlighted. The dissertation provides the qualitative and quantitative characteristics of lingual actualization of the concept CONSENSUS. It reveals a set of dominant communicative strategies and tactics of realization of concept CONSENSUS in English-language publicistic discourse.

Key words: concept CONSENSUS, publicistic discourse, actualization, explicit, implicit, communicative strategies.